

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ!

Γιατί πόλεις της Ουκρανίας, έχουν Ελληνικά ονόματα;

Γράφει ο Χαρ. Δαμιανάκος (pilotdamian@yahoo.com , www.damianakos.org)
Ευγενής προσφορά της Δρος. Ποτίτσας Γρηγοράκου, μέλους του Συμβουλευτικού του CHC)

Κάποιος φίλος , βλέποντας την τηλεόραση απόρησε που είδε πόλεις με ελληνικά ονόματα στην Ουκρανία:

Μαριούπολη Σεβαστούπολη, Συμφερούπολη, Μελιτόπολη, Οδησό...

Για πολλές χιλιετίες οι Έλληνες ταξίδευαν στα ουκρανικά και τα ρωσικά εδάφη για να ιδρύσουν αποικίες, να μεταδώσουν την ορθοδοξία και το βυζαντινό πολιτισμό, να ασκήσουν το εμπόριο, να υπερασπίσουν την ορθόδοξη πίστη από τους ξένους εισβολείς, αλλά και να αναζητήσουν την πολυπόθητη ελευθερία. Ανέκαθεν τα εδάφη αυτά ήταν φιλόξενα για τους Έλληνες, τους οποίους άλλωστε ο ουκρανικός και ο ρωσικός λαός θεωρούσε αδέρφια του.

Από την μυθολογική Κολχίδα, τους τέσσερις άθλους του Ηρακλή στον Εύξεινο πόντο, τα ταξίδια του Οδυσσέα, στη χώρα των Λαιστρυγόνων, την σημερινή Μπαλακλάβα της Κριμαίας, (την αρχαία Ταυρίδα που έζησε η Ιφιγένεια), μέχρι την αρχαία Ολβία, κοντά στην Οδησό, στο νησί Λεύκη στο οποίο ζει αιώνια η ψυχή του Αχιλλέα, που την μετέφερε η μητέρα του Θέτιδα, σύμφωνα με τον μύθο. Τα λευκά διαβατάρικα πουλιά σήμερα που σταματούν εκεί, οι ναυτικοί τα ονομάζουν «Συντρόφους του Αχιλλέα». Οι αρχαίοι μύθοι είναι τόσο παλιοί που αποδεικνύουν ότι για χιλιετίες η Ουκρανική γη , αποτέλεσε Ελλήνων πατρίδα.

Οι πάμπολλες Ελληνικές αρχαίες αποικίες στην Μαύρη Θάλασσα, μπόλιασαν με τον ελληνικό πολιτισμό όλους τους παρευξείνιους λαούς. Στα ελληνιστικά χρόνια πολλές παρέμειναν ακμαίες και αποτελούσαν τα ακριτικά σύνορα του Βυζαντίου. Το 988 μ.Χ. κοντά στην Σεβαστούπολη, βαπτίστηκε ο πρίγκιπας Βλαδίμηρος ορθόδοξος χριστιανός , αφού είχε πριν στεφανωθεί με την Βυζαντινή Πριγκίπισσα Άννα και στη συνέχεια στο Κίεβο χιλιάδες Σλάβοι ασπάστηκαν την Ορθοδοξία. Αλλά και τα ελληνικά γράμματα μέσω του Κυριλλικού αλφαβήτου και τον ελληνικό πολιτισμό, αφού μαζί με την Άννα, χιλιάδες βυζαντινοί όλων των τεχνών κι επιστημών ανέλαβαν την οργάνωση του νέου Ρωσικού κράτους , που ξεκίνησε από το Κίεβο.

- Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης εγκαταστάθηκαν στην Οδησό στη Κριμαία, στο Κίεβο , στο Λβοφ,.. χιλιάδες Έλληνες. Αυτοί υπήρξαν και η μαγιά στην οποία στηρίχθηκαν αργότερα και η ελληνική επανάσταση και η οικονομική στήριξη του νέου ελληνικού κράτους. Τα ωραία κτήρια της οδού Πανεπιστημίου το Αρχαιολογικό μουσείο κλπ., των Αθηνών, όλα είναι από δωρεές των Ελλήνων Ευπατριδών της Ουκρανίας. (αντί να τα μπουτσορώνουν ...οι σύντροφοι, έπρεπε να τα φιλάνε).
- Στην πόλη Νίζνα, 100 χιλιόμετρα βόρεια του Κιέβου, υπήρξε κατά τον 19^ο αιώνα η πλουσιότερη παγκοσμίως ελληνική κοινότητα, με προνόμια και αυτοτελή φορολόγηση. Εκεί έζησαν οι αδερφοί Ζωσιμάδες, που δεν νυμφεύτηκαν, ώστε να προσφέρουν τα πάντα στην επαναστατημένη Ελλάδα «..κρατώντας για τον εαυτό τους το απολύτως απαραίτητο..», όπως γράφει ο ιστορικός.
- Στο Κίεβο έζησε η οικογένεια του Υψηλάντη, όπου και οργάνωσε την εξέγερση στη Μολδοβλαχία. Εκεί ο ταξιδιώτης θα δει και το μνημείο του στην Λάβρα, την μητρόπολη

της Ρωσικής εκκλησίας, που αποτέλεσε καταφύγιο πολλών Ελλήνων αγωνιστών και ιεραρχών.

- Πιο κάτω στη Πολτάβα, έζησαν οι Ε. Βούλγαρης και Ν. Θεοτόκης.
- Στο Χάρκοβο, έζησε ο Ι. Καρατζάς από την Κρήτη, όπου και το πανεπιστήμιο εκεί φέρει και το όνομα του.
- Πιο κάτω στο Ντόνεσκ , άνθισε και ανθίζει πολύ ισχυρή Ελληνική κοινότητα και περί τα 600 παιδιά μαθαίνουν ελληνικά.
- Πιο κάτω η Μαριούπολη, όπου ιδρύθηκε από τους 30,000 Έλληνες, που κάτω από την πίεση των Τατάρων της Κριμαίας (*Σημείωση δικιά μου. Ο Ζελένσκι πολιτογράφησε τους Τάταρους ιθαγενείς και αποχαράκτηρισε τους Έλληνες και τον κάναμε Ήρωα!*), αναζητώντας καινούργια πατρίδα, η Αικατερίνη Β' τους παραχώρησε την περιοχή της σημερινής Μαριούπολης. Αφήνοντας τους προαιώνιους τάφους των προγόνων στην Κριμαία, και μετά από μια επική πορεία το 1788, αφήνοντας 3000 νεκρούς κατά την διαδρομή, εγκαταστήσαν τη σημερινή Μαριούπολη και τα 24 ελληνικά χωριά που υπάρχουν ακόμη.

Πιο κάτω στην Οδησό που κάθε Έλληνας έπρεπε να επισκέπτεται μια φορά στην ζωή του, το ελληνικό στοιχείο υπήρξε για 2 σχεδόν αιώνες ακμαίο και κυρίαρχο .Εκεί κατέφευγαν κατά χιλιάδες να γλιτώσουν τις σφαγές μετά την κήρυξη της επανάσταση το 1821. Στην Οδησό θάφτηκε και η σωρός του απαγχονισμένου Πατριάρχη Γρηγορίου Ε', όταν στην Πόλη ρίχθηκε στην θάλασσα από τον εβραϊκό όχλο. Στην Οδησό ιδρύθηκε και οργανώθηκε η Φιλική Εταιρεία, όπου και σήμερα υπάρχουν τα κέρνα ομοιώματα των φιλικών. Πολλοί κοζάκοι από την Ζαπαρόζια, εθελοντές ήρθαν και πολέμησαν στην Ελλάδα κατά την επανάσταση. Αλλά οδοιπορώντας από την Οδησό στην Χερσώνα, δεν μπορεί κάποιος να μην θυμηθεί τους 400 Έλληνες μαχητές, που έπεσαν κατά των μπολσεβίκων το 1919 στα πλαίσια της εκστρατείας που έστειλαν οι σύμμαχοι και ο Βενιζέλος στο ρωσικό εμφύλιο. Κατεβαίνοντας στην Κριμαία, την αρχαία Ταυρίδα, όλα εδώ θυμίζουν Ελλάδα.

Τα μουσεία γεμάτα με ελληνικά εκθέματα, τα τοπωνύμια, το χωριό Λιβαδειά κοντά στη Γιάλτα, που ίδρυσε ο Λάμπρος Κατσώνης, όταν αποσύρθηκε από τις μάχες. Στο χωριό αυτό έγινε η σύσκεψη της Γιάλτας το 1945. Στο σημερινό Κερτς θα δει κάποιος τα ερείπια του Παντικαπαίου, πιο πέρα την Φαναγόρια και τα πολλά ελληνικά μνημεία. Στη Χερσόνησο, κοντά στην Σεβαστούπολη θα δει αρχαίους ναούς ,θέατρα και άπειρα ελληνικά μνημεία...Αλλά και το μνημείο της κολυμπήθρας του πρίγκιπα Βλαδίμηρου. Πιο πέρα στην Μπαλακλάβα, όπου την ονόμαζαν και Ρωσική Σπάρτη, ιδρύθηκε η «Σπαρτιατική Λεγεώνα» υπό τον Λοχαγό Σ. Μαυρομιχάλη...

Υπήρχε και η οργάνωση «Ελληνικός Στρατός» που είχε έδρα το Κερτς της Κριμαίας. Η υπηρεσία των εκατοντάδων Ελλήνων αξιωματικών και στρατιωτών στο ρωσικό στρατό και ναυτικό ανέδειξε την αξία της ελληνικής φυλής, την εργατικότητά τους και την αφοσίωσή τους. Θα αποτελέσουν αργότερα τη «μαγιά» στην ελληνική επανάσταση.

Δεν είναι καθόλου υπερβολή να πω ότι εκεί, σε αυτά τα μέρη , είναι η «Υπερβόρεια Ελλάδα». Ότι εκεί συνάντησα το ελληνικό ΦΩΣ. Το φως αυτό έρχεται από το μακρινό παρελθόν. Υπάρχει ακόμη, ως αύρα τυλιγμένη στα αρχαία ελληνικά μνημεία και στους Έλληνες των περιοχών αυτών. Φαίνεται στα πρόσωπα τους και στις κινήσεις τους όταν μιλάνε για την Ελλάδα .

Φαίνεται στα μάτια τους που σε κοιτάνε μέσα από μια συνέχεια τριών χιλιετιών.

Φαίνεται στην λαλιά τους που έχει ακόμη την αρχαία χροιά.

Φαίνεται στην φιλοξενία και στην καλοσύνη τους.

Φαίνεται στα πανέμορφα πρόσωπα των γυναικών που έχουν ακόμη τις γραμμές του ελληνικού αρχέτυπου.

Φαίνεται στην ελληνική αρχιτεκτονική που συνάντησα παντού.

Είναι μια εμπειρία που μόνο αν την ζήσει κάποιος θα αντιληφθεί, με το μάτι της ψυχής αυτό το φως, το ελληνικό. Όπως γράφει και η Έμυ Ντοστογιέφσκι *«Ανέκαθεν η Ουκρανία είχε στενές σχέσεις με τις Ελληνικές αποικίες στις όχθες της Μαύρης Θάλασσας. Το ελληνικό αίμα ρέει στις φλέβες των Ουκρανών, φαίνεται στα όμορφα ηλιοκαμένα πρόσωπα, στις χαριτωμένες κινήσεις τους. Δεν αποκλείεται το ουκρανικό θέατρο να είναι μια μακρινή ηχώ εκείνου του αρχαίου ελληνικού θεάτρου, που τόσο αγαπήθηκε από τους ελληνικούς λαούς»*.

Γνωρίζοντας τα σημάδια της ιστορίας των Ελλήνων στα χωριά της Κριμαίας, της Μαριούπολης, μνημεία, ανθρώπους που είναι πολύ πιο Έλληνες από εμάς στη μητροπολιτική Ελλάδα, αποκόμισα την αίσθηση ότι το ελληνικό στοιχείο στην Ουκρανία και τη Ρωσία είναι ισχυρό, γιατί έχει ρίζες από ελληνικό πνεύμα και μάρμαρο και πρέπει να συνεχίσει να υπάρχει εκεί για να εκπροσωπεί άξια τον ελληνισμό. Γι' αυτούς η ελληνική σημαία, η γλώσσα, η πολιτιστική κληρονομιά είναι μεράκι και αγάπη μαζί. Αλλά και η δική μας ευθύνη είναι βαριά για τη συνέχιση της παρουσίας του ελληνικού στοιχείου, που έχει ριζώσει εκεί για τρεις χιλιετίες.

Σήμερα, τις Κυριακές, αν πάει κάποιος στη ρωσική εκκλησία στο κέντρο της Αθήνας, στην Οδό Φιλελλήνων, θα δει τους Ρώσους μετανάστες και τις Ρωσίδες τυλιγμένες στα μαντήλια τους, να αναζητούν ταπεινά την παρηγοριά και την ελπίδα μακριά από τις εστίες τους, αφού η άσχημη οικονομική κατάσταση τους ανάγκασε να φύγουν από τη χώρα τους. Έτσι ακριβώς, λίγο πιο παλιά, στις εκκλησίες της Ουκρανίας, στην άλλη Αγία Τριάδα της Οδησσού, φώλιαζαν αντίστοιχα τις Κυριακές οι μετανάστες-κυνηγημένοι Έλληνες στα χρόνια της σκλαβιάς και έκαναν τάματα και δεήσεις για την Ανάσταση της Ελλάδος. Δισκοπότηρα, Ευαγγέλια, βιβλία, αποστέλλονταν από τη Ρωσία και την Ουκρανία στην Ελλάδα. Στις εκκλησίες της Ουκρανίας υπήρχαν ειδικοί αμφορείς για την εξαγορά Ελλήνων αιχμαλώτων από τους Τούρκους.

Σήμερα που η Ουκρανία, σπάει και δοκιμάζεται, αφού η πεινασμένη, υποκριτική και πάντοτε ανθελληνική Δύση έχει βάλει τα σχέδια της σε εφαρμογή, εμείς οφείλουμε να γνωρίζουμε την πραγματικότητα. Να γνωρίζουμε πόσα χρωστάμε στην Ουκρανική γη, που έζησαν και μεγαλούργησαν οι Έλληνες για χιλιετίες. Και να πάρουμε την ανάλογη θέση.

Ως επίλογο θα παραθέσω ένα κομμάτι από την ομιλία ενός έναν ομογενούς καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Μαριούπολης : *«Εδώ στην Μαριούπολη εκβάλλει στην Αζοφική ο ποταμός Κάλμιους σε ένα στενό πέρασμα. Οι πρώτοι Έλληνες το ονόμασαν Θερμοπούλες. Είναι οι δικές τους Θερμοπούλες. Οι Θερμοπούλες της Αζοφικής που τις φυλάνε και αυτές Έλληνες. Όχι οι Σπαρτιάτες αλλά οι Θεσπιείς, οι ξεχασμένοι. Αν οι Θερμοπούλες του Καλλίδρομου συμβολίζουν τη θέληση του ανθρώπου να παραμείνει ελεύθερος, οι Θερμοπούλες της Αζοφικής συμβολίζουν τη θέληση του Έλληνα να παραμείνει Έλληνας και Χριστιανός Ορθόδοξος. Ο Ελληνισμός αυτός που ριζωμένος στις ακτές της Αζοφικής δρα και δημιουργεί και κρατάει άβεστη τη φλόγα και την αγάπη για την ελληνική πατρίδα περιμένει τη στοργή και τη φροντίδα της μητέρας Ελλάδος, αλλά και του καθενός μας χωριστά. Στη Μαριούπολη χτυπάει δυνατά η καρδιά της Ελλάδος»*.